

Titel: Epidemi- och pandemiplan

Id nr: 0:25
Version: 2.0Typ: Plan
Fastställd: KS 2014-09-16, § 198Giltighetstid: Tills vidare
Uppdateras: 2018

Epidemi- och pandemiplan

Innehållsförteckning

1. Inledning
2. Kommunens epidemi- och pandemiplan
3. Planeringsförutsättningar vid epidemi och pandemi
4. Planering och förberedelser inför epidemi/pandemi – Fas 1
5. Planerade åtgärder börjar verkställas – Fas 2
6. Konstaterad epidemi/pandemi, skarpt läge – Fas 3
7. Antivirala medel och vaccination
8. Ordlista
9. Styrande och vägledande dokument

1. Inledning

Epidemiska katastrofer skiljer sig på många sätt från andra katastrofer. Inledningen är i allmänhet inte lika dramatisk, epidemin upptäcks oftast genom att hälso- och sjukvården får ta hand om ett ökat antal kvinnor och män, flickor och pojkar med likartade symtom. En epidemi kan å andra sidan hålla på under en längre tid, vilket försvårar möjligheten att upprätthålla en bemanning över tid. Även om det är stora skillnader mellan epidemiska och andra katastrofer, finns det också likheter. I båda fallen kan kommunen och sjukvården ställas inför situationer där de normala resurserna inte räcker till och omfördelningar inom verksamheten måste göras.

En världsomspännande influensaepidemi kallas pandemi och utgör en av de mest allvarliga kriser som kan drabba samhället i stort. Ett exempel på en sådan pandemi är Spanska sjukan under 1918 då mer än 50 miljoner människor beräknas ha avlidit i världen. Vi vet inte när nästa pandemi kommer att inträffa, bara att det kommer att inträffa.

En pandemisk influensa som varar under minst åtta veckor medför en mycket stor belastning på samhället i sin helhet på grund av det stora antalet som insjuknar, upp emot 40 % av befolkningen kan drabbas.

För Jämtland innebär detta att nästan 50 000 personer kan insjukna under en epidemi varav upp mot 20 000 kan behöva sjukvård och hundratal sjukhusvård. Detta medför brist på arbetskraft inom alla samhällsområden. Inom speciellt vård och omsorg, som redan kommer att vara överbelastad av smittade, uppstår en påtaglig personalbrist och man

kan dessutom förutse brist på antivirala läkemedel (mot virusinfektion), periodvis även vaccin och vårdplatser. Personalbrist och störningar kommer dock att uppstå inom alla viktiga samhällsfunktioner t.ex. skola, transporter, telekommunikation, el-, vatten- och livsmedelsförsörjning.

Till skillnad från andra katastrofer kommer en pandemisk influensa dessutom att vara spridd över ett stort geografiskt område samt pågå under en lång tidsperiod, vilket till del begränsar möjligheten att omfördela resurser. Trots detta är det nödvändigt att samhället i sin helhet utvecklar sin förmåga till krishantering för att på bästa sätt möta och hantera den situation som förväntas uppstå vid en allvarlig pandemisk influensa.

Enligt smittskyddslagen (SmL) har landstinget genom smittskyddsläkaren huvudansvaret för planering och samordning av smittskyddet samt för personinriktade åtgärder. Bestämmelser om smittskyddsåtgärder som rör djur eller livsmedel eller andra objekt regleras i miljöbalken (1998:808), livsmedelslagen (2006:804), lagen om provtagning av djur (2006:806), epizootilagen (1999:657) och zoonoslagen (1999:658) och ansvaret ligger hos kommunernas miljö- och hälsoskydd respektive länsstyrelserna.

Strömsunds kommun har i sin risk- och sårbarhetsanalys identifierat epidemi/pandemi som en risk som inte är acceptabel för kommunens verksamhet och de kvinnor och män, flickor och pojkar som bor eller vistas i kommunen. Om många medarbetare drabbas samtidigt inom samhällskritiska verksamheter som vård och omsorg, vattenförsörjning och kommunikation kan konsekvenserna bli mycket allvarliga.

2. Kommunens epidemi- och pandemiplan

Denna plan är kommunens styrande dokument inför och under en epidemi eller pandemi. Allt kan inte förutses i planer utan vi kan alla ställas inför utmaningar vi inte kan förutse. I tillämpliga delar utgör planen ett komplement till landstingets regionala epidemi- och pandemiplan.

Grunden är att den som ansvarar för en uppgift till vardags även löser den vid en större epidemi, pandemi eller annan extraordinär händelse. Prioriteringar kan dock behövas:

- Prioritering av vilka uppgifter som måste utföras och vilka som kan vänta.
- Personal omplaceras för att lösa prioriterade uppgifter.
- Arbetstidsuttaget ökas tillfälligt, annan personal tillförs m.m.

3. Planeringsförutsättningar vid epidemi och pandemi

Kommunen är en arbetsgivare med många anställda kvinnor och män inom samhällskritiska funktioner. Vid en epidemi/pandemi insjuknar anställda, vilket innebär att färre måste sköta verksamheten samtidigt som omfattningen inom främst vård- och omsorg ökar. En del av den verksamhet som bedrivs kräver att vissa nyckelpersoner finns tillgängliga.

Planeringsförutsättningarna är utformade bland annat utifrån information från socialstyrelsen samt landstingets verksamhetsområde för smittskydd.

Förutsättningar

- Det går inte med säkerhet att fastställa hur lång förberedelse tid kommunen har innan ett första influensafall konstateras i kommunen. Kommunen bör arbeta aktivt i inledningsskedet och följa anvisningar från nationella myndigheter och landstingets smittskyddsenhet. Vid den pandemiska influensan 2009 gick det två månader från första fallet i Sverige till en mer generell spridning.
- En stor andel av kommunens anställda kvinnor och män kan komma att vara sjuka samtidigt.
- Totalt beräknas cirka 25 - 50 % av befolkningen insjukna vid en epidemi/pandemi.
- Cirka 10 - 20 % av befolkningen beräknas vara sjuka samtidigt under de första två veckorna. 20 - 40 % av befolkningen beräknas vara sjuka samtidigt under vecka 3-4. Toppen förväntas nås efter tre veckor. Därefter avklingar insjuknandeantalet under cirka tre månader, varefter enstaka fall uppträder sporadiskt.
- En andra våg av epidemi/pandemin kan förväntas bryta ut mellan 3 - 9 månader efter den första. Hur det andra utbrottet kan komma att utvecklas kan inte fastställas på förhand.
- Allvarligheten av viruset vid en epidemi/pandemi kan variera varför dess dödlighet kan variera.
- Socialstyrelsen och folkhälsomyndigheten bedömer och utfärdar rekommendationer om influensavaccination till befolkningen. Influensavaccin kommer troligen inte att finnas att tillgå i tillräcklig omfattning. Kommunens upprättade prioriteringsordning ska då användas.

- Effekten av och tillgången på antivirala medel bedöms vara begränsad. Det ska inte heller överförskrivas p.g.a. resistensutveckling.

Befolkning i Strömsunds kommun

	Kvinnor	Män	Totalt	Totalt
0 - 6 år	406	360	766	6 %
7-15 år	491	527	1 018	8 %
16-19 år	259	306	565	5 %
20-24 år	320	389	709	6 %
25 - 44 år	1 013	1 199	2 212	18 %
45-64 år	1 593	1 778	3 371	28 %
64-79 år	1 164	1 231	2 395	20 %
80 - år	564	384	948	8 %
Totalt	5 810	6 174	11 984	100 %

Källa SCB och kommunens årsredovisning. Siffrorna avser 2013-12-31.

Samhällsviktig verksamhet

I kommunens risk- och sårbarhetsanalys finns redovisat vilken verksamhet som har identifierats som samhällsviktig.

4. Planering och förberedelser inför epidemi/pandemi - Fas 1

När kommunen har fått information om risk för epidemi/ pandemi från nationell eller regional myndighet inleder kommunen arbetet enligt denna fas.

Kommunens ordinarie organisation förbereder åtgärder för att möta en epidemi/ pandemi. Länsstyrelsen hålls informerad om förberedelserna. Kontakt tas med landstingets verksamhetsområde smittskydd samt primärvården.

Verksamhetsreducering och omprioriteringar görs utifrån respektive förvaltnings/avdelnings verksamhetsplaner.

Kommunen följer direktiv från socialstyrelsen, landstingets verksamhetsområde för smittskydd och folkhälsomyndighetens enhet för smittskydd om:

- handläggning avseende epidemi/ pandemi samt

Titel: Epidemi- och pandemiplan

Id nr: **0:25**

- hygienrutiner vid omhändertagande av patient med misstänkt/verifierad infektion med ny pandemisk influensavirus.

För att minska risk för smittspridning gäller god basal hygien och noggrann handhygien.

Åtgärder (Ändringar i sak är markerade med gul överstrykning)

Aktivitet	Ansvarig	Medverkar
Skyltar sätts upp i kommunala lokaler och information på svenska, engelska, samiska och om möjligt andra relevanta språk läggs ut på kommunens hemsida om: - handhygien - hur man skyddar sig mot smitta	Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS)	TSF Webbredaktör
Information och instruktioner ges till personal.	Resp. förvaltnings-/avdelningschef i krisberedskapsgruppen	
Inför en befarad epidemi/pandemi upprättar och listar förvaltningarna vilka funktioner som prioriteras för vaccinering samt eventuell antiviral behandling.	Förvaltnings- och avdelningschefer	
Vaccinering inleds.	MAS	Legitimerad personal
En befattningshavare från kommunen utses till adjungerad i regionala krishanteringsrådet. Personen ska dessutom vara kontaktlänk mellan kommunens ledningsgrupp och landstingets ledningsstab. Beslut som rör kommunen fattas av kommunens ledningsgrupp.	Kommunchef	Säkerhetschef

Titel: Epidemi- och pandemiplan

Id nr: 0:25

Aktivitet	Ansvarig	Medverkar
Kommunens krisledningsnämnd med ersättare och krisledningsgrupp med ersättare erbjuds anti-virala medel. Dessa ska tas enligt ordination från läkare.	Landstinget	MAS
Översyn och planering av rekrytering och förstärkning av bemanningen. Personal inom berörda områden kan komma att omdisponeras till andra arbetsuppgifter. Personal inom skolan, såväl anställda som elever (främst gymnasieelever), kan komma att omdisponeras till andra arbetsuppgifter.	Förvaltnings- och avdelningschefer	Underställda chefer
Personal i patientnära arbete inom vård- och socialförvaltningens och Närvård Frostvikens samtliga verksamheter prioriteras för vaccinering i ett tidigt skede.	MAS	Förvaltningschef VSF Närvårdschef Landstinget
Personal inom förvaltningarna ges instruktioner om förebyggande av smittspridning, om basal hygien, hygienrutiner, desinfektion samt skyddsutrustning. Lämplig skyddsutrustning och material anskaffas via landstingets förrådsenhet, upphandlade leverantörer.	MAS	Förvaltnings och avdelningschefer KBG Landstingets smittskydd Informationsansvarig Säkerhetschef
Teknik- och serviceförvaltningens kostenhet vidtar förberedelser för att klara matproduktionen till kommunens verksamheter.	Kostchef TSF	Kökschefer
Teknik- och serviceförvaltningens lokalvård vidtar förberedelser för att klara städning enligt de städrutiner som gäller vid pandemisk influensa.	Chef lokalvård, TSF	Landstingets smittskydd MAS

Aktivitet	Ansvarig	Medverkar
Skolorna upprättar planer för hur situationen med hög sjukfrånvaro bland personal och elever ska mötas.	Förvaltnings- chef BoU Förvaltnings- chef FUF	Rektorer Förskolechefer
Omvärldsbevakning: Aktuell information nationellt. Hänvisning till socialstyrelsen, folkhälsoinstitutet, krisinformation, länsstyrelsen, landstinget samt sjukvårdsrådgivningen 1177. Informationskampanj samordnad med landstinget.	Informationsansvarig	Hänvisning till nationell information Förvaltnings- och avdelningschefer
Kyrkan och begravningsentreprenörer kontaktas för förberedelser för att ta hand om ett eventuellt ökat antal avlidna.	Kommunchef	Kyrkan Begravningsentreprenörer Förvaltnings- och avdelningschefer MAS Primärvården
Närvårdsavdelningen NÄVA förbereds, se nedan.	Chef för biståndsenheten	Se nedan

Närvårdsavdelningen NÄVA, åtgärder

Närvårdsavdelningen NÄVA finns i Strömsund och är en samverkan och samordning av resurser mellan kommunal korttidsvård och primärvårdens slutenvårdsplatser. Verksamheten bedrivs i enlighet med Socialtjänstlagen (SoL) och Hälso- och sjukvårdslagen (HSL). Avdelningen har 17 vårdplatser och tillgodoser behov av omvårdnad, hälso- och sjukvård inklusive rehabilitering. Primärvården har åtta platser och inläggning beslutas av distriktsläkare. Kommunen har nio platser och beslut om inläggning fattas av biståndshandläggare i enlighet med SoL

- Omfördelning av personer som inte är epidemi- eller pandemiinfekterade sker från korttidsplats på NÄVA till lokala resurser inom vård- och socialförvaltningen och närvård Frostviken.
- Samplanering mellan chefen för biståndsenheten, socialchefen, närvårdschefen och enhetschefen vid NÄVA. Planen justeras vid behov och kan komma att förändras

utifrån hur epidemin/pandemin kan komma att utvecklas.

- Landstingets åtta platser används för epidemi-/ pandemi-fall enligt primärvården i Strömsunds lokala plan.
- Landstingets specialiserade vård avlastas genom att kommunen tar hem utskrivningsklara patienter från slutten vård. Kommunala korttidsplatser vid NÄVA utnyttjas på sedvanligt sätt av kommunens biståndshandläggare, som beslutar om korttidsplats. Platserna avskiljs från sjukfall på landstingets platser. Enhetschefen vid NÄVA svarar för att organisera verksamheten så att detta möjliggörs.

5. Planerade åtgärder börjar verkställas - Fas 2

Planerade åtgärder i fas 1 börjar verkställas.

Informationsinsatser inom organisationen sker fortlöpande till berörda.

Samordning och samverkan med andra myndigheter, frivilligorganisationer, apotek och andra aktörer intensifieras.

6. Konstaterad epidemi/pandemi, skarpt läge - Fas 3

WHO beslutar om det föreligger en pandemi.

Krisledningsnämndens och krisledningsgruppens ledamöter hålls fortlöpande orienterade om läget.

Om läget bedöms som en extraordinär händelse kan krisledningsnämnden och krisledningsgruppen kallas in för att starta den anpassade organisationen enligt kommunens plan för hantering av extraordinära händelser.

7. Antivirala medel och vaccination

Folkhälsomyndigheten och socialstyrelsen bedömer och rekommenderar utifrån varje pandemisk influensa om befolkningen ska erbjudas vaccination och antivirala läkemedel. Det går därför inte att fastställa processen på förhand. Kommunen följer de direktiv som ges nationellt och regionalt via Jämtlands läns landsting.

Om vaccination och antivirala läkemedel erbjuds har socialstyrelsen sedan tidigare beslutat om en viss prioriteringsordning vid vaccination mot pandemisk influensa.

För vaccinering finns två prioriterade grupper:

- Riskgrupper (gravida, små barn, personer som lider av kronisk sjukdom)
- Vårdpersonal (inkl. legitimerad personal) med patientnära arbete

Prioritering för vaccination om bristsituation uppstår:

- Även om ett beslut att erbjuda vaccination till befolkningen har fattats, är det av vikt att ett fortsatt prioriteringsarbete för fördelning av vaccin görs inom kommunens förvaltningar och avdelningar.
- Ytterligare omprioriteringar kan komma att ske utifrån vad som tilldelas enligt direktiv från landstingets verksamhetsområde smittskydd.
- Respektive förvaltning/avdelning håller sina listor med prioriterade funktioner uppdaterade och svarar för distribuering till säkerhetschef och MAS.

8. Ordlista

Krisberedskapsgrupp (KBG): Utsedda företrädare för avdelningar, förvaltningar och kommunens bolag. Utför löpande ett förebyggande säkerhetsarbete.

Krisledningsgrupp: Förvaltnings- och avdelningschefer, vd i kommunens bolag. Ansvarar för verksamheten.

Krisledningsnämnd: Politisk ledning inom kommunen vid extraordinära händelser.

Krishanteringsråd: Regionalt råd med företrädare för myndigheter och organisationer.

MAS: Medicinskt ansvarig sjuksköterska

9. Styrande och vägledande dokument

- Strömsunds kommuns risk- och sårbarhetsanalys, Id nr 1:6
- Strömsunds kommuns plan för hantering av extraordinära händelser i kommunen, Id nr 1:5
- Regional epidemi- och pandemiplan, Jämtlands läns landsting (JLL), 2011.

Titel: Epidemi- och pandemiplan

Id nr: 0:25

- Lokal pandemiplan för primärvården i Strömsunds basområde, Jämtlands läns landsting (JLL), 2009.
- Stöd för sjukvårdens handläggning av fall med misstänkt pandemisk influensa, socialstyrelsen och folkhälsomyndigheten
- JLL: Hygienrutiner vid omhändertagande av patient med misstänkt/verifierad infektion med ny influensavirustyp (inkl. fågelinfluensa), vilka utgår från nationella vårdhandboken för hälso- och sjukvårdsarbete i 1177.
- www.1177.se information till allmänheten.
- Information till hälso- och sjukvården, städrutiner:
<http://www.vardhandboken.se/Texter/Stadning/Oversikt/>
- Socialstyrelsens information om influensa
<http://www.socialstyrelsen.se/>
- Folkhälsomyndigheten, ämnesområde smittskydd - och sjukdomar:
<http://folkhalsomyndigheten.se/amnesomraden/smittskydd-och-sjukdomar/>
- www.krisinformation.se
- <https://msb.se>